Európai Parlament
2024-2029

Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság

2024/2019(DEC)

21.2.2025

VÉLEMÉNY

a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság részéről

a Költségvetési Ellenőrző Bizottság részére

az Európai Unió 2023. évi pénzügyi évre szóló általános költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről, III. szakasz – Bizottság, végrehajtó ügynökségek és a kilencedik, tizedik és tizenegyedik Európai Fejlesztési Alap (2024/2019(DEC))

A vélemény előadója: Lina Gálvez

PA_NonLegDec

VÉLEMÉNY

A Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság felkéri a Költségvetési Ellenőrző Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következőket:

A. mivel a nemek közötti egyenlőség és az egyenlőtlenségek felszámolása az EU alapvető értékei, amelyeket az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikke is rögzít; mivel a férfiak és nők közötti egyenlőség az Unió egyik alapértéke, és az Unió elkötelezett amellett, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 8. cikkében és az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglaltaknak megfelelően valamennyi tevékenysége során előmozdítsa a nemek közötti egyenlőséget, ezzel létrehozva a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésének elvét és az ezen egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés elvét;

B. mivel az Európai Bizottság megerősítette az egyenlőségközpontú Unió melletti elkötelezettségét az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának címzett közleményében, amelyben az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 8. cikkével összhangban meghirdeti a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégiát;

C. mivel a 2021–2027 közötti időszakra szóló digitális oktatási cselekvési terv kifejezetten arra fog törekedni, hogy fokozza a nők részvételét a digitális, természettudományi, technológiai, műszaki és matematikai tanulmányi területeken és pályákon, többek között vállalkozóként; mivel a jövőbeli finanszírozási mechanizmusoknak elő kell segíteniük a nők és lányok fokozott bevonását;

D. mivel az európai bűnmegelőzési hálózat szerint a Daphne program célkitűzései relevánsak voltak és továbbra is azok az e területen eredetileg megállapított szükségletek – azaz a gyermekek, a fiatalok és a nők erőszakkal szembeni védelme és annak megelőzése – szempontjából;

E. mivel az Uniónak van még mozgástere arra, hogy javítsa az egyenlőség politikák, jogszabályok és finanszírozási mechanizmusok révén történő előmozdítására irányuló megközelítését; mivel az Európai Parlament többször is felszólította a Bizottságot, hogy mozdítsa elő és hajtsa végre a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését – ideértve a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezést és a nemi szempontú hatásvizsgálatokat – valamennyi uniós szakpolitikában;

F. mivel a nemek közötti egyenlőséget az Unióban negatívan érintették a nemek közötti egyenlőség és a nők jogai terén, különösen a szexuális és reproduktív egészséget és jogokat érintően számos tagállamban tapasztalható visszaesés következményei; mivel a szexuális és reproduktív egészség és jogok védelme és előmozdítása elengedhetetlen a nemek közötti teljes egyenlőség eléréséhez és a nők saját testük feletti autonómiájának garantálásához; mivel Európában a genderellenes és abortuszellenes mozgalmak egyre hangosabbá és befolyásosabbá válnak; mivele mozgalmak jól finanszírozottak és jól szervezettek, és a jövőben valószínűleg még nagyobb nyomást gyakorolnak majd a nők jogaira; mivel más, folyamatban lévő válságok, például az éghajlati válság, a fegyveres konfliktusok és a növekvő megélhetési költségek szintén aránytalanul sújtják a nőket; mivel ezek a tényezők tovább mélyítik az egyenlőtlenségeket, és akadályozzák a nemek

közötti egyenlőség felé történő előrelépést;

G mivel az Európai Unió Alapjogi Chartája nemcsak a nemek közötti egyenlőséget rögzíti, hanem az emberi méltóságot is védi, és tiltja a megkülönböztetés minden formáját, beleértve a szexuális irányultságon és a nemi identitáson alapuló megkülönböztetést is;

1. komoly aggodalmának ad hangot amiatt, hogy az uniós költségvetés nem összpontosít a nők és lányok mindennemű erőszakkal szembeni védelmére; sajnálatát fejezi ki a nemi alapú erőszakra vonatkozó lebontott adatok hiánya miatt, és sürgeti a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről szóló irányelv[1] 44. cikkének megfelelő és azonnali végrehajtását; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a lehető leghamarabb minden új jogszabály elfogadása és felülvizsgálat során vizsgálják meg az összegyűjtött adatok bővítésének és javításának megvalósíthatóságát, különösen az ismétlődő vagy kiszámítható bűncselekmények megelőzése érdekében; sürgeti az erőszakkal szembeni védelmet célzó, kötelező nemi szempontú hatásvizsgálatokat, hogy lehetővé váljon a vonatkozó jogalkotási aktusokban szereplő intézkedések hatékonyságának nyomon követése;

2. hangsúlyozza, hogy a nemek közötti egyenlőség szempontját be kell építeni és biztosítani kell valamennyi szakpolitikában, különösen a számos jelenlegi éghajlati, szociális és energiaválság nemileg meghatározott hatásainak fényében, különös tekintettel a szexuális és reprodukciós egészség és jogok területére, valamint a nemek közötti egyenlőséget és a nők jogait érintő, több tagállamban és világszerte tapasztalható visszaesésre; megismétli ezért felhívását a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés érvényesítésére a költségvetési folyamat minden szakaszában;

3. kiemeli, hogy az LGTBIQA+-személyek által elszenvedett üldöztetés miatt elegendő költségvetést kell elkülöníteni az LGTBIQA+-fóbia elleni küzdelemre irányuló intézkedésekre, például a tanácsadásra és a meghallgatásra szolgáló telefonvonalakra;

4. elismeri az Unió elkötelezettségét a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése mellett, valamint azt, hogy az EU-ban továbbra is kiemelten kell kezelni a nőkkel és lányokkal szembeni erőszak elleni küzdelmet, többek között tájékoztató kampányok alkalmazásával; emlékeztet arra, hogy az EU-ban minden harmadik nő élete során átél nemi alapú erőszakot, többek között fizikai, szexuális és pszichológiai erőszakot vagy erőszakkal való fenyegetést[2]; hangsúlyozza, hogy újra és újra meg kell ismételni, hogy a nemi erőszak továbbra is az egyik legelterjedtebb emberi jogi jogsértés, és hogy európai szinten sürgősen meg kell határozni a nemi erőszaknak a beleegyezés hiányán alapuló közös fogalommeghatározását, és a nemzeti jogszabályokban közös minimumszankciókat kell alkalmazni; megismétli, hogy minden nem beleegyezésen alapuló szexuális aktust nemi erőszaknak kell minősíteni minden uniós tagállamban;

5. megismétli, hogy a szexuális és reproduktív egészség és jogok alapvető emberi jogok, és gyakorlásuk az emberi méltóság alapvető eleme és a nemek közötti egyenlőség elérésének előfeltétele; határozott európai erőfeszítésre szólít fel alapvető értékeink –

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401385
[2] https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/eu-gender_based_violence_survey_key_results.pdf

például a testi autonómiához való egyenlő jogok, valamint a szexuális és reproduktív egészséghez és jogokhoz való hozzáférés, többek között a biztonságos és legális abortusz – védelme érdekében; hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a szexuális és reproduktív egészség és jogok egyetemes tiszteletben tartását és az azokhoz való hozzáférést támogató költségvetési előirányzatokat, beleértve az ingyenes, biztonságos és legális abortuszhoz és más alapvető reproduktív egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést;

6. üdvözli a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés módszertanának kidolgozását és végrehajtását; megismétli, hogy tovább kell fejleszteni és javítani kell annak alkalmazását; felszólít az összehasonlítható, nemek szerint lebontott adatok fokozott gyűjtésére, jelentésére és értékelésére valamennyi vonatkozó uniós politika összefüggésében; sürgeti a Bizottságot, hogy kezelje ezt prioritásként;

7. aggodalmát fejezi ki az Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja miatti növekvő pénzügyi kockázatok és e háború a nőkre gyakorolt hatása miatt; elismeri, hogy a háborúkban és a konfliktusövezetekben a nők kiszolgáltatott helyzetben vannak, és előnyben kell részesíteni a gyermekeket, a nőket és a családokat védő politikákat, különösen a konfliktusok idején történő segítségnyújtás és az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása révén, beleértve a sürgősségi fogamzásgátlást, a szexuális úton terjedő fertőzések szűrését, az esemény utáni megelőző kezelést, valamint a biztonságos és legális abortuszhoz való hozzáférést; elítéli a konfliktusokkal összefüggésben elkövetett nemi alapú erőszakot, ideértve a szexuális erőszak és a nemi erőszak háborús fegyverként való alkalmazását; felszólít a nők védelmére és támogatására, valamint az emberkereskedelem és a szexuális kizsákmányolás megelőzésére, különösen a fegyveres konfliktus idején történő segítségnyújtás és az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása révén, beleértve a biztonságos és legális abortuszhoz való hozzáférést is;

8. emlékeztet arra, hogy a munkaerőpiaci részvétel jelentősen alacsonyabb a fogyatékossággal élő nők és férfiak körében, mint a fogyatékossággal nem érintettek körében; megfelelő intézkedésekre szólít fel e probléma kezelése érdekében;

9. támogatja az ENSZ Reflektorfény kezdeményezésének azon célját, hogy véget vessen a nők és lányok elleni erőszaknak, és foglalkozzon a kiszolgáltatott csoportok, például az olyan káros hagyományok áldozatainak szükségleteivel, mint a női nemi szervek megcsonkítása vagy a gyermekházasság, és hangsúlyozza, hogy ezen intézkedéseknek az LBTIQA+-közösségekhez tartozó nőkre is ki kell terjedniük; sürgeti a Bizottságot, hogy hagyjon fel az Unión belüli és kívüli olyan mozgalmak finanszírozásával, amelyek hozzájárulnak a nők bármilyen formában történő elnyomásához, ideértve az alapvető jogok – köztük a nők jogai –, a szexuális és reproduktív egészség és jogok elleni kampányokat is; sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy erősítsék meg a nemi alapú erőszak és megkülönböztetés elleni figyelemfelkeltő kampányokat, kifejezetten beleértve az LMBTIQA+-fóbia elleni küzdelemre és a szexuális és reproduktív jogok előmozdítására irányuló oktatási erőfeszítéseket; olyan átfogó és életkornak megfelelő szexuális és párkapcsolati nevelési programokat szorgalmaz, amelyek valamennyi tagállamban előmozdítják a nemek közötti egyenlőséget, a beleegyezést és a sokszínűség tiszteletben tartását;

10. kéri, hogy az uniós költségvetés nyújtson több támogatást azoknak a nőknek, akiknek jelenleg korlátozott lehetőségük van a másokkal való eszmecserére és a kompetenciafejlesztésre, például mentori programok vagy az európai gazdaság bármely ágazatában létrehozott szakmai hálózatok révén;

11. emlékeztet arra, hogy az EUSZ 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban az uniós intézményeknek nyílt, átlátható és strukturált párbeszédet kell fenntartaniuk a civil társadalmi szervezetekkel és az érdekképviseleti szervezetekkel, és e tekintetben különösen hangsúlyozza, hogy a strukturális finanszírozás sikere előfeltétele a nyilvánosság részvételének, és anélkül a polgárok nem tudnák uniós szinten közvetíteni véleményüket képviseleti szervezeteiken keresztül, rendszeres párbeszédet fenntartani az uniós intézményekkel, hozzájárulva a politikai döntéshozatalban való demokratikus részvételhez, valamint nyílt és széles körű párbeszédhez, biztosítva a sokféle vélemény és aggály figyelembevételét és a kereskedelmi érdekek mellett a közérdek egyenrangú érvényesítését, ellenőrző szerepet betölteni az uniós szakpolitikák és jogszabályok végrehajtása tekintetében, beleértve az uniós források felhasználását, vagy a jogállamiság fékeiként és ellensúlyaként fellépni; emlékeztet arra, hogy a Bizottság politikai iránymutatásaiban elkötelezte magát amellett, hogy fokozza együttműködését azokkal a civil társadalmi szervezetekkel, amelyek szakértelemmel rendelkeznek, és fontos szerepet játszanak konkrét társadalmi ügyek képviseletében és az emberi jogok védelmében, ami azt vonja maga után, hogy bár a Bizottság nem bízhat meg nem kormányzati szervezeteket bizonyos tevékenységek folytatásával, illetve konkrét álláspontok vagy szakpolitikák támogatásával, továbbra is alapvető fontosságú, hogy a civil társadalmi szervezetek uniós finanszírozás révén nyílt, átlátható és strukturált párbeszédet folytathassanak az uniós intézményekkel az EUSZ 11. cikkében foglaltak szerint olyan tevékenységek révén, mint az érdekképviseleti tevékenységek, a tüntetések vagy a bírósági eljárások, és ezeknek továbbra is támogathatónak kell maradniuk a vonatkozó finanszírozási programokban, és elegendő célzott finanszírozással kell rendelkezniük.

12. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell, hogy valamennyi uniós forrás eljusson a tervezett kedvezményezettekhez, és biztosítani kell, hogy uniós forrásokat se igénybe venni, se kötni ne lehessen a terrorizmus bármely céljához vagy formájához, amely katasztrofális hatással lenne a nőkre és lányokra nézve;

13. stabil finanszírozási keretet szorgalmaz a Daphne program hatékonyságának és fenntarthatóságának biztosítására a nők és gyermekek erőszakkal szembeni védelmének támogatása érdekében; elismerését fejezi ki a Daphne program hatékonyságáért, amely többek között az elkülönített szerény forrásokhoz képest lenyűgöző eredmények és hatás elérését tette lehetővé; kiemeli, hogy a pénzeszközök elosztása átláthatóságának és elszámoltathatóságának növelése érdekében fontos lenne egy külön költségvetési sort létrehozni a Daphne kezdeményezés céljaira, különösen olyan intézkedésekre, amelyek célja a nők és lányok elleni nemi alapú erőszak és a családon belüli erőszak minden formája elleni küzdelem és az áldozatok megfelelő támogatása; elismeri, hogy a Daphne célja a gyermekek, a fiatalok és a nők védelme az erőszak és az emberkereskedelem minden formájával szemben, valamint az egészségvédelem, a jóllét és a társadalmi kohézió magas szintjének elérése; e célból sürgeti az EU-t, hogy a programot tekintse prioritásnak az uniós költségvetésen belül;

14. kéri, hogy a Daphne finanszírozási kereten belül hozzanak létre egy külön programot az LMBTIQA+-nők elleni erőszak kezelésére, beleértve a biztonságos menedékhelyek biztosítását, a szükségleteikre szabott támogatási szolgáltatásokhoz való hozzáférést, valamint szexuális és reproduktív egészséghez fűződő jogaik védelmét.

MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK VAGY SZEMÉLYEK, AMELYEKTŐL, ILLETVE AKIKTŐL A VÉLEMÉNY ELŐADÓJA ÉSZREVÉTELEKET KAPOTT

Az elnök mint a vélemény előadója kizárólagos felelősségi körében kijelenti, hogy az eljárási szabályzat I. mellékletének 8. cikke értelmében feltüntetendő egyetlen szervezettől vagy személytől sem kapott észrevételeket.

INFORMÁCIÓ A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	18.2.2025
A zárószavazás eredménye	+: 27 –: 10 0: 1
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Abir Al-Sahlani, Mireia Borrás Pabón, Irmhild Boßdorf, Mélissa Camara, Margarita de la Pisa Carrión, Valérie Devaux, Elisabeth Dieringer, Rosa Estaràs Ferragut, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Alexandra Geese, Chiara Gemma, Assita Kanko, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Elena Kountoura, Sebastian Kruis, Judita Laššáková, Eleonora Meleti, Irene Montero, Carolina Morace, Maria Noichl, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Benedetta Scuderi, Laurence Trochu, Marko Vešligaj, Maria Walsh, Lucia Yar
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Elena Donazzan, Loucas Fourlas, Elisabeth Grossmann, Jana Toom
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (209. cikk, (7) bekezdés)	Gabriella Gerzsenyi, Nikos Papandreou

A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁG

NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA

27	+
PPE	Loucas Fourlas, Gabriella Gerzsenyi, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Eleonora Meleti, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Valérie Devaux, Jana Toom, Lucia Yar
S&D	Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Elisabeth Grossmann, Maria Noichl, Nikos Papandreou, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Marko Vešligaj
The Left	Elena Kountoura, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

10	-
ECR	Elena Donazzan, Chiara Gemma, Assita Kanko, Laurence Trochu
ESN	Irmhild Boßdorf
NI	Judita Laššáková
PfE	Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Sebastian Kruis, Margarita de la Pisa Carrión

1	0
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Jelmagyarázat:
+ : mellette
- : ellene
0 : tartózkodás